

บัญชีกระแสการโอนประชาชาติ ของประเทศไทย 2564

National Transfer Accounts 2021

United Nations Population Fund
กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ

สารบัญ

01

ภาพรวมการขาดดุลงรายได้
ของประเทศไทย

P.2

02

แบบแผนรายอายุของการ
ขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุ

P.4

03

การถ่ายโอนระหว่างช่วงอายุ

P.13

04

ภาพรวมการก่อหนี้
ระหว่างช่วงวัยของประชากร
ไทยในปี 2564

P.20

05

แนวทางการนำข้อมูล NTA ไปใช้ประโยชน์

P.23

ในช่วงปี 2562 – 2564 ที่ผ่านมา การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้กลายเป็นวิกฤตการณ์สำคัญที่ประเทศไทยเผชิญ ปรากฏการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อกิจวัตรประจำวัน รูปแบบในการใช้ชีวิต การศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และการทำงานเพื่อหารายได้ของประชากรในทุกช่วงวัย ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร โดยสัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานกำลังลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สัดส่วนวัยสูงอายุปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปัจจัยอุปทานของตลาดแรงงานในอนาคต ปัญหาที่กล่าวมาส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและทางลบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ภาครัฐจึงต้องมีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการและมาตรการรับมือปัญหาที่เริ่มเกิดขึ้นในปัจจุบันให้ชัดเจน พร้อมทั้งสร้างนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับโครงสร้างประชากรที่มีความต้องการแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงวัย บัญชีกระแสการโอนประชาชาติ (National Transfer Account: NTA) เป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่นำเสนอหลักฐานเชิงประจักษ์ให้เห็นผลกระทบและความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรของประเทศ โดยบัญชีกระแสการโอนประชาชาติ ปี 2564 ช่วยให้เห็นผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละ

ช่วงอายุจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้อย่างชัดเจน นำไปสู่การวิเคราะห์สถานการณ์และมาตรการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ บัญชีกระแสการโอนประชาชาติ ปี 2564 จะนำเสนอข้อมูลในรูปแบบมูลค่าและแบบแผนของรายการต่าง ๆ เป็น 2 ส่วน คือ (1) มูลค่าของค่าเฉลี่ยต่อคน (Average values per person) เป็นรายอายุ เพื่อนำเสนอว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ประชากรในแต่ละอายุมีรายได้จากแรงงาน การใช้จ่ายเพื่อการบริโภค การจัดสรรสินทรัพย์ และการโอนเป็นเท่าไร รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐมากน้อยเพียงใด และ (2) มูลค่ารวมทั้งประเทศ (National aggregate values) ซึ่งมีความสอดคล้องกับมูลค่าภาพรวมในบัญชีรายได้ประชาชาติของประเทศ และมีค่าเท่ากับการนำค่าเฉลี่ยรายอายุมาคูณกับจำนวนประชากรในแต่ละอายุเพื่อนำเสนอว่าในภาพรวมของประเทศ แบบแผนการมีรายได้ การใช้จ่าย การจัดสรรสินทรัพย์ และการโอนของประชากรแต่ละอายุเป็นอย่างไร มีการขาดดุลงรายได้ทั้งหมดเป็นมูลค่าเท่าใด และนำไปสู่แนวทางของการออกนโยบายและมาตรการเพื่อชดเชยการขาดดุลงรายได้ของประเทศต่อไป

01

ภาพรวมการขาดดุลงรายได้ของประเทศไทย Long-term Trend of Thailand's Life Cycle Deficit

ภาพรวมการขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุของประเทศไทย

(Long-term Trend of Thailand's Life Cycle Deficit)

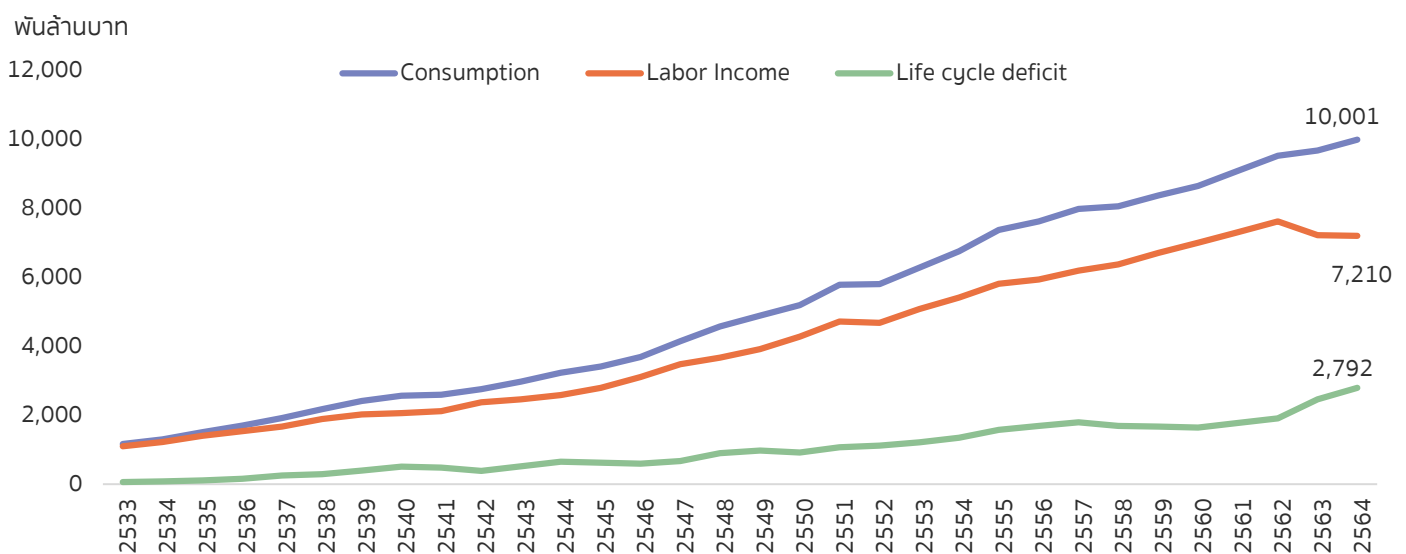
“ในช่วง 31 ปีที่ผ่านมา การขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุของประเทศไทย มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มสูงขึ้นเร็วกว่า รายได้จากแรงงาน”

ในปี 2564 พบว่า การขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุ (Life Cycle Deficit: LCD) มีมูลค่าอยู่ที่ 2,791,912 ล้านบาท จำแนกเป็น (1) รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค มูลค่า 10,001,467 ล้านบาท และ (2) รายได้จากแรงงาน มูลค่า 7,209,555 ล้านบาท ประกอบด้วย ค่าตอบแทนแรงงาน 5,070,651 ล้านบาท และรายได้จากการประกอบอาชีพอิสระ 2,138,904 ล้านบาท โดยกลไกสำคัญในการชดเชยการขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุของประเทศไทย คือ

การจัดสรรสินทรัพย์ (Asset-based Reallocations) ซึ่งมีมูลค่า 2,553,835 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 91.47 ของระดับการขาดดุลงรายได้ทั้งหมด แบ่งเป็นการจัดสรรสินทรัพย์ของภาครัฐ มูลค่า 1,419,491 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 55.58 ของการจัดสรรสินทรัพย์ทั้งหมด) และการจัดสรรสินทรัพย์ของภาคเอกชน มูลค่า 1,134,344 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 44.42 ของการจัดสรรสินทรัพย์ทั้งหมด)

นอกจากนี้ ยังมีการโอนสุทธิ (Net Transfers) เป็นอีกหนึ่งรูปแบบในการชดเชยการขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุ โดยพบว่า ในปี 2564 มีมูลค่ารวม เท่ากับ 238,077 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.53 ของการขาดดุลงรายได้ทั้งหมด โดยแบ่งเป็นการโอนสุทธิภาครัฐ (Net Public Transfer) 3,105 ล้านบาท และการโอนสุทธิภาคเอกชน (Net Private Transfer) 234,972 ล้านบาท

ภาพที่ 1 การขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุของประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2533 – 2564

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

02

แบบแผนรายอายุของการขาดดุลงายได้ตามช่วงอายุ
Age Profile of Life Cycle Deficit (LCD)

แบบแผนรายอายุของการขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุ

(Age Profile of Life Cycle Deficit (LCD))

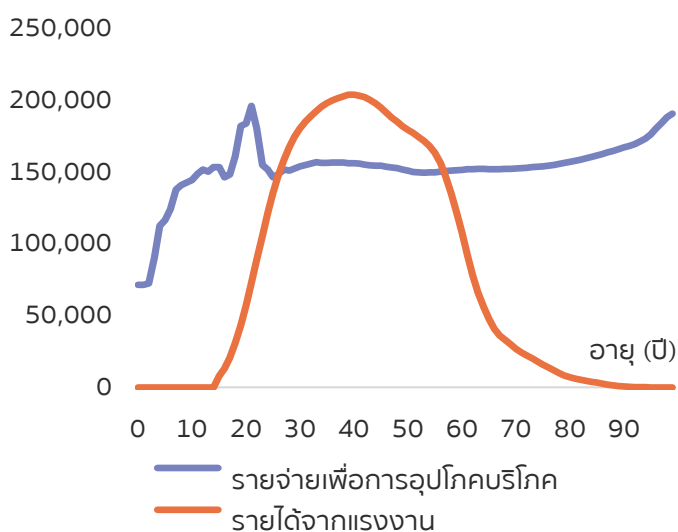
ในปี 2564 รูปแบบการขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุยังคงใกล้เคียงกับ

ปี 2562 โดยในช่วงต้นของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 26 ปี จะเป็นช่วงที่มีการขาดดุล (รายได้จากแรงงานต่ำกว่ารายจ่าย) จากนั้นจะเริ่มเกินดุลงรายได้ (รายได้จากแรงงานมากกว่ารายจ่าย) ตั้งแต่อายุ 27 ปีเป็นต้นไป และเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนมีระดับการเกินดุลสูงสุดที่อายุ 40 ปี ที่ 47,985 บาทต่อคนต่อปี จากนั้นการเกินดุลดังกล่าวจะค่อย ๆ ปรับตัวลดลง และกลับมาขาดดุลอีกครั้งเมื่ออายุ 57 ปี โดยจากข้อมูลปี 2564 พบว่า ในภาพรวม ประชากรไทยมีการขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุเฉลี่ย 41,870 บาทต่อคนต่อปี

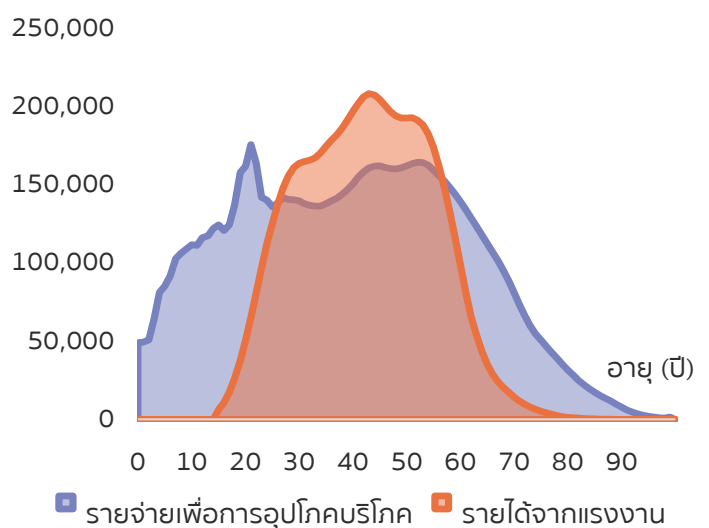
เมื่อพิจารณาแบบแผนของมูลค่ารวมของประเทศ (Aggregate value) ซึ่งเท่ากับค่าเฉลี่ยต่อคนต่อปีรายอายุคูณด้วยจำนวนประชากรรายอายุ พบว่า มีแบบแผนใกล้เคียงกับมูลค่าเฉลี่ย ยกเว้นในส่วนของวัยสูงอายุที่มูลค่ารวมของค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคค่อย ๆ ปรับตัวลดลงเมื่อระดับอายุเพิ่มสูงขึ้น เป็นผลจากโครงสร้างประชากรวัยสูงอายุที่มีจำนวนประชากรลดลงเมื่ออายุเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม หากพิจารณามูลค่ารวมของการเกินดุลที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่า ยังคงไม่เพียงพอที่จะชดเชยการขาดดุลที่เกิดขึ้นในช่วงวัยเด็กและวัยสูงอายุ สะท้อนถึงความจำเป็นของการอาศัยการจัดสรรระหว่างช่วงอายุ (Age reallocation) ในการชดเชยการขาดดุลงรายได้ที่เกิดขึ้น

ภาพที่ 2 การขาดดุลงรายได้ตามช่วงอายุของประเทศไทย ปี 2564

มูลค่าเฉลี่ยต่อคน (บาท)

มูลค่ารวม (ล้านบาท)

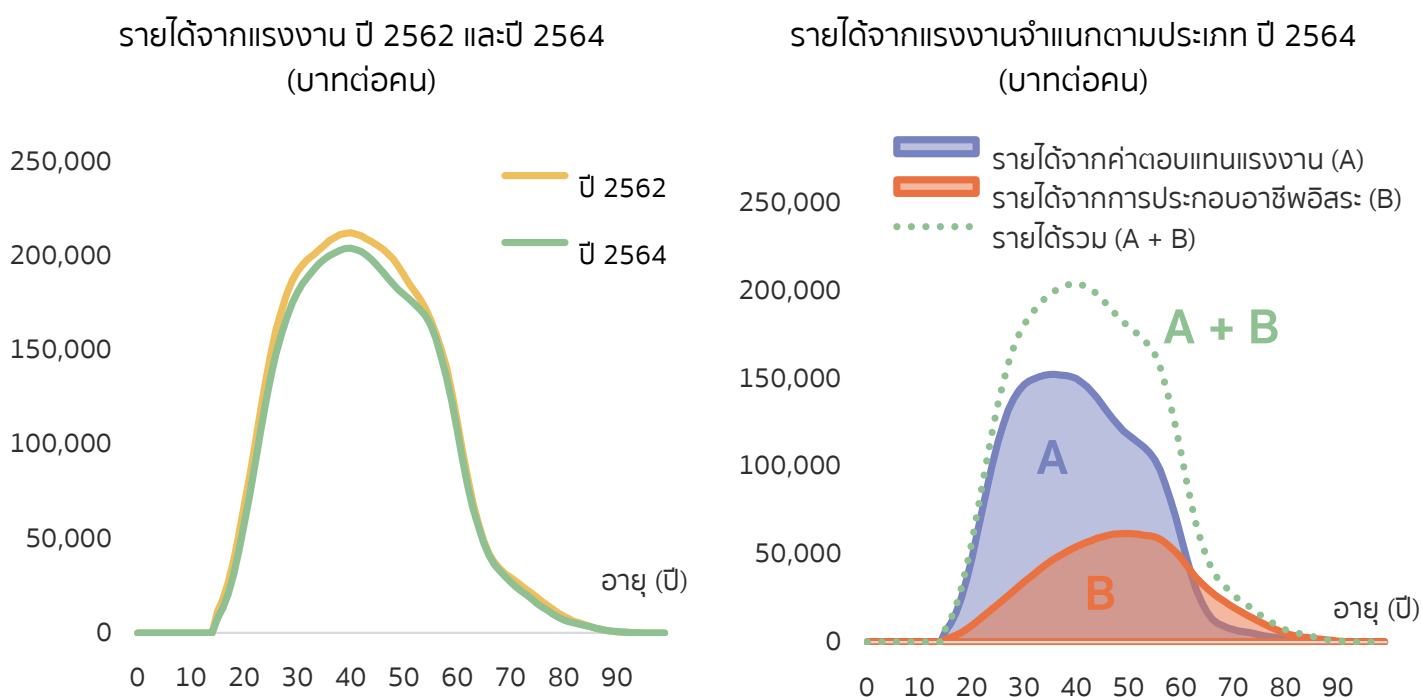

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

รายได้จากแรงงาน (Labour Income)

โครงสร้างรายได้จากแรงงานของประชากรไทยมีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับโครงสร้างอายุของประชากร โดยในช่วงวัยแรงงาน (อายุ 15 - 60 ปี) รายได้จากแรงงานส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปค่าตอบแทนแรงงานเป็นหลัก แต่เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยสูงอายุรายได้จากการประกอบอาชีพอิสระจะมีสัดส่วนที่สูงกว่ารายได้จากค่าตอบแทนแรงงาน โดยในปี 2564 รายได้จากแรงงานเฉลี่ยต่อคน อยู่ที่ 108,122 บาทต่อปี ปรับตัวลดลงจากปี 2562 ที่มีค่าเท่ากับ 114,941 บาทต่อปี อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโครงสร้างรายได้จากแรงงานตามช่วงอายุในปี 2564 จะยังคงใกล้เคียงกับปี 2562 กล่าวคือ รายได้จากแรงงานจะปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้นจนถึงอายุ 40 ปี แล้วจากนั้นจึงค่อย ๆ ลดลงพหุพันกับอายุที่เพิ่มขึ้น แต่ในมิติของระดับรายได้จากแรงงาน พบว่า ลดลงจากปี 2562 เพราะผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงักและระดับการจ้างงานลดลง นำไปสู่การปรับตัวลดลงของรายได้ของประชากรภายในประเทศ

ภาพที่ 3 รายได้จากแรงงาน (Labour Income)

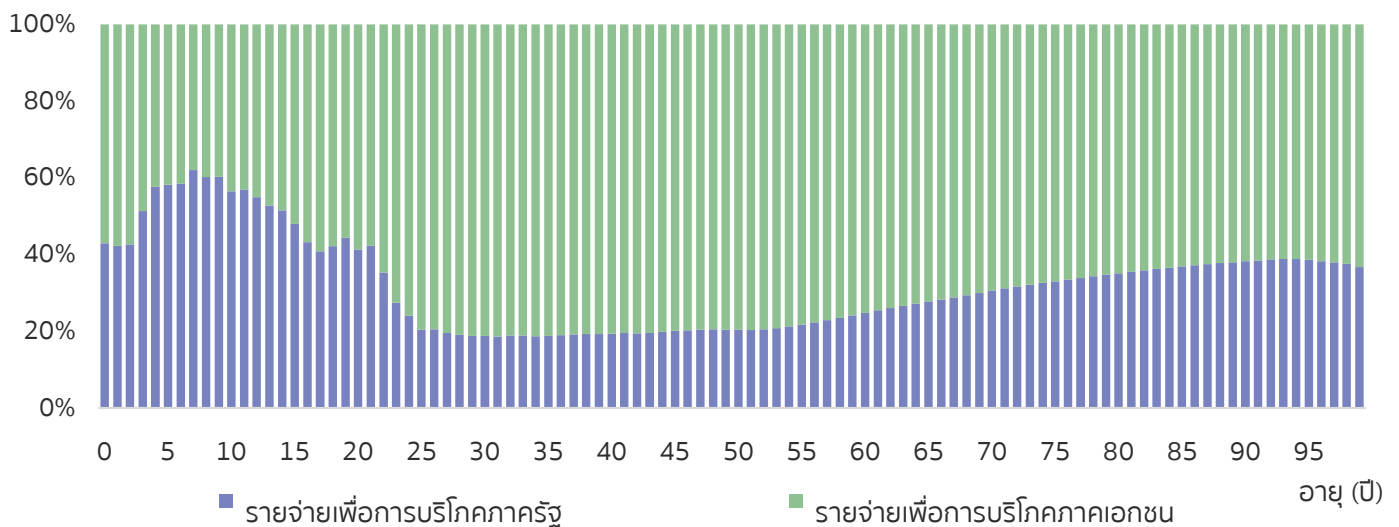
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

หากพิจารณาจากประเภทของรายได้ ปี 2564 พบว่า รายได้จากค่าตอบแทนแรงงานเฉลี่ยต่อคน เท่ากับ 76,045 บาทต่อปี และรายได้จากการประกอบอาชีพอิสระเฉลี่ยต่อคน เท่ากับ 32,077 บาทต่อปี โดยในช่วงวัยแรงงาน รายได้จากแรงงานส่วนใหญ่มาจากค่าตอบแทนแรงงานมากกว่ารายได้จากการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งรายได้จากค่าตอบแทนแรงงานจะสูงสุดเมื่ออายุ 36 ปี หลังจากนั้นสัดส่วนของรายได้จากค่าตอบแทนแรงงานจะปรับตัวลดลงอย่างช้า ๆ จนถึงอายุ 62 ปี รายได้จากการประกอบอาชีพอิสระจะเริ่มมีสัดส่วนสูงกว่ารายได้จากค่าตอบแทนแรงงาน เนื่องจากเข้าสู่ช่วงเกษียณอายุ ในการนี้ ภาครัฐจึงควรออกแบบนโยบายที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีงานทำและมีรายได้ โดยจะต้องมีความสอดคล้องกันระหว่างลักษณะอาชีพ งาน และระยะเวลาที่เหมาะสมตามความกฉนของผู้สูงอายุ

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (Consumption Expenditure)

ในปี 2564 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 149,992 บาทต่อคน โดยช่วงวัยที่มีการบริโภคสูงสุด ได้แก่ วัยรุ่นและนักเรียน/นักศึกษา (อายุ 15 - 24 ปี) อยู่ที่ 166,261 บาทต่อคน รองลงมาคือ กลุ่มผู้สูงอายุ อยู่ที่ 153,777 บาทต่อคน และช่วงวัยที่มีการบริโภคน้อยที่สุด คือ วัยแรกเกิดและปฐมวัย อยู่ที่ 83,998 บาทต่อคน เมื่อพิจารณาบทบาทของภาครัฐ ต่อการบริโภคของประชาชน พบว่า โดยทั่วไปภาคเอกชนมีบทบาทหลักในค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน โดยจะมีประชาชนในบางช่วงอายุเท่านั้นที่ได้รับการสนับสนุนในสัดส่วนที่ชัดเจนตามนโยบายของภาครัฐ กล่าวคือ ภาครัฐมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนรายจ่ายทางการศึกษาของวัยเด็ก ขณะที่ในช่วงวัยผู้สูงอายุจะมีส่วนในการสนับสนุนรายจ่ายทางด้านสุขภาพเป็นหลัก

ภาพที่ 4 โครงสร้างรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของภาครัฐและภาคเอกชน ปี 2564

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค
จำแนกตามสถาบัน

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค
จำแนกตามประเภทรายจ่าย

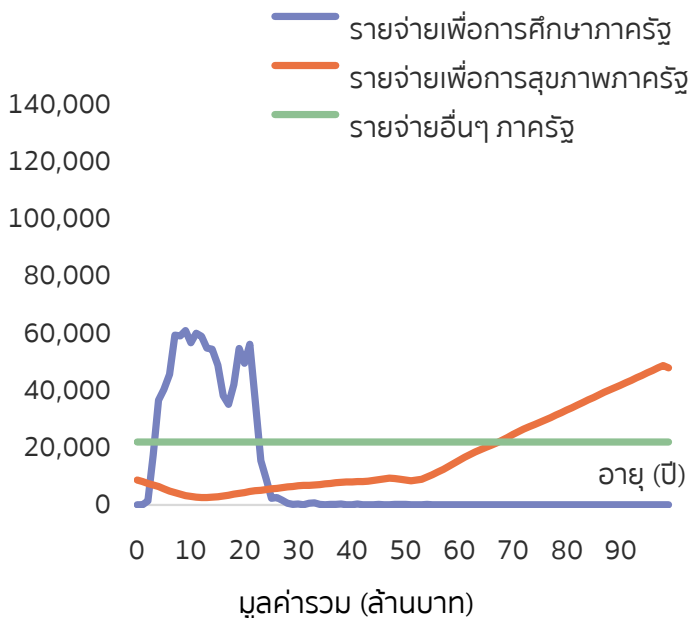

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จำแนกตามสถาบัน

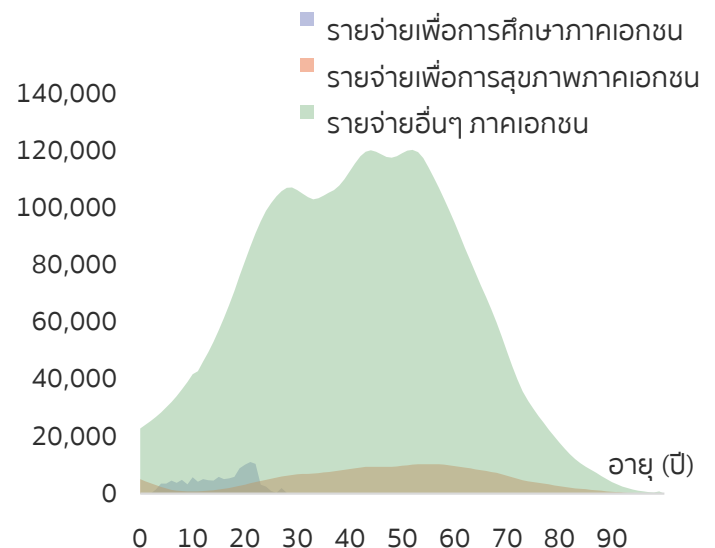
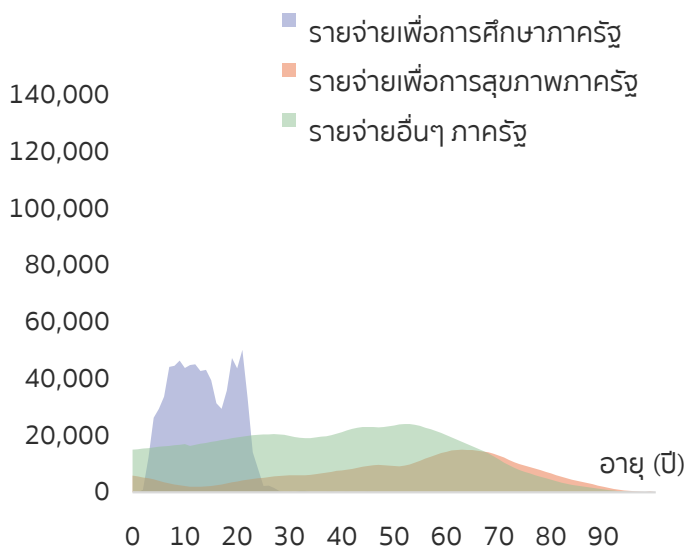
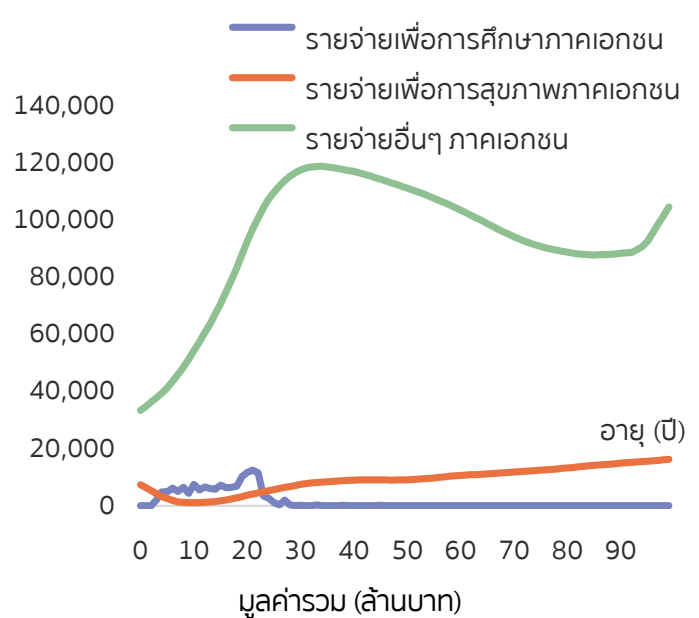
ภาครัฐมีบทบาทสำคัญที่ช่วยสนับสนุนรายจ่ายเพื่อการศึกษาให้แก่ประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะในช่วงวัยเด็ก/วัยรุ่น/นักศึกษา และปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อเข้าสู่ช่วงอายุ 22 – 24 ปี ที่เป็นจุดเริ่มต้นการเข้าสู่วัยแรงงาน หลังจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ในทางกลับกันบทบาทของภาครัฐในด้านสุขภาพจะค่อย ๆ เพิ่มความสำคัญมากยิ่งขึ้นในการสนับสนุนด้านสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุตามความจำเป็นและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่เพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาบทบาทของภาคเอกชน จะเห็นได้ว่า การบริโภคของภาคเอกชนส่วนใหญ่เป็นการบริโภคอื่น ๆ ที่ใช้ในการดำรงชีพ เช่น ค่าที่อยู่อาศัย ค่าเสื้อผ้า ค่าอาหาร เป็นต้น ขณะที่ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาและด้านสุขภาพจะเป็นเพียงส่วนเสริมจากรายจ่ายที่ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน โดยเฉพาะในกลุ่มวัยเด็ก/วัยรุ่น/นักศึกษาและกลุ่มผู้สูงอายุ ตามลำดับ

ภาพที่ 5 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคจำแนกตามสถาบัน ปี 2564

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคภาครัฐ
เฉลี่ยต่อคน (บาท)

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน
เฉลี่ยต่อคน (บาท)

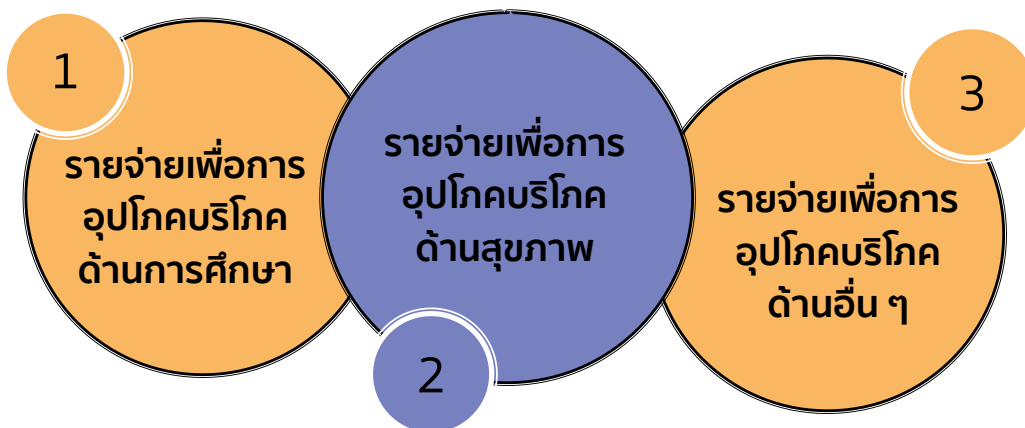

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

ในด้านมูลค่ารวม (Aggregate values) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นการนำค่าเฉลี่ย รายอายุมาคูณกับจำนวนประชากรรายอายุที่แสดงให้เห็นถึงภาพรวมของรายจ่ายเพื่อการบริโภคในแต่ละด้าน รวมถึง โครงสร้างการอุปโภคบริโภคระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน พบว่า รายจ่ายทางด้านสุขภาพและรายจ่ายอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะค่อย ๆ ปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อประชากรเริ่มเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ขณะที่รายจ่าย ด้านการศึกษาจะมีมูลค่าสูงแค่ช่วงวัยเรียนเท่านั้น ซึ่งภาครัฐจะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนรายจ่ายทางการศึกษา ของประชาชนตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่กำหนดให้เยาวชนต้องได้รับการศึกษาและ หน้าที่ของภาครัฐในการดำเนินการบริการสาธารณะโดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับ

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จำแนกตามประเภทรายจ่าย

1

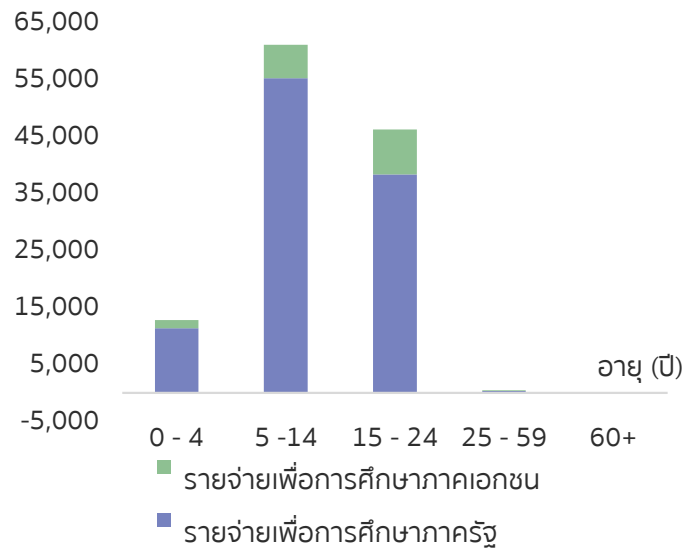
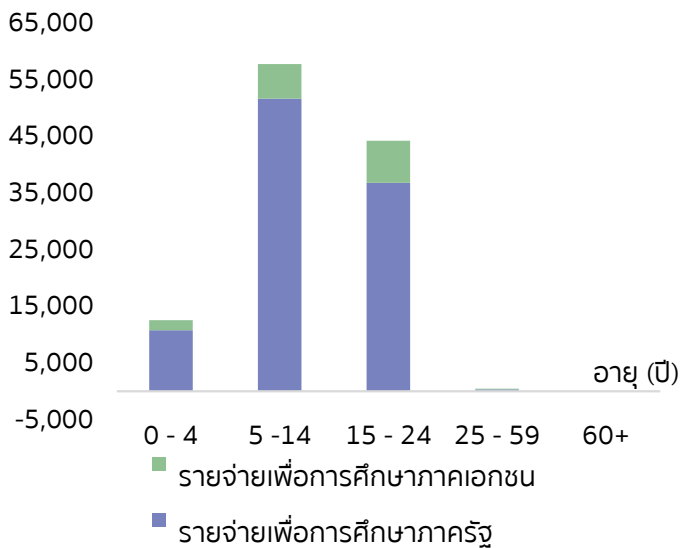
รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ด้านการศึกษา (Education Consumption)

ในปี 2564 แนวโน้มรายจ่ายทางการศึกษาปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นในทุกช่วงอายุโดยเฉพาะในช่วงอายุ 5 – 14 ปี และ 15 – 24 ปี ซึ่งเป็นการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นเฉพาะในส่วนของภาครัฐ โดยประชากรกลุ่มวัยเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับ การศึกษาภาคบังคับ (5 - 14 ปี) มีรายจ่ายทางการศึกษาสูงที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มวัยรุ่น/นักเรียน/นักศึกษา (15 - 24 ปี) ซึ่งเป็นกลุ่มอายุที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว และสามารถเลือกที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาได้ ขณะที่รายจ่ายเพื่อการศึกษากลุ่มปฐมวัยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงวัยอื่น ๆ จะเห็นได้ว่า ภาครัฐมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของ ประชาชนโดยเฉพาะในช่วงการศึกษาภาคบังคับ

ภาพที่ 6 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคด้านการศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชน

มูลค่าเฉลี่ยต่อคน (บาท) ปี 2562

มูลค่าเฉลี่ยต่อคน (บาท) ปี 2564

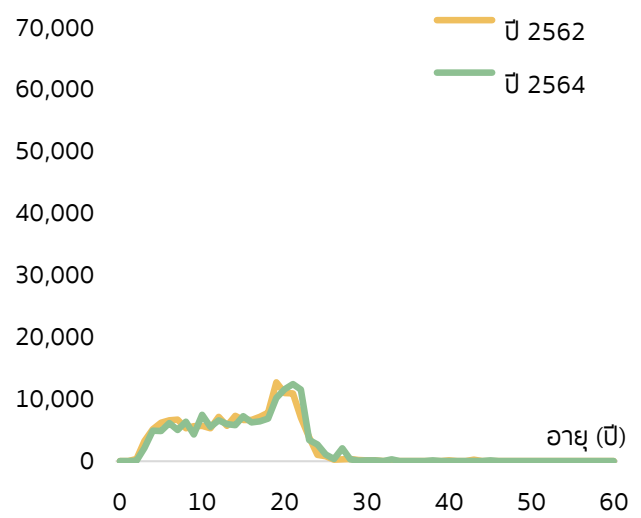
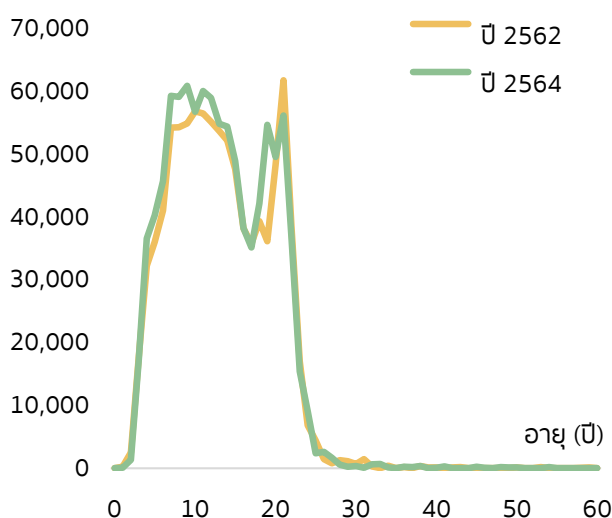
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

ในปี 2564 **รายจ่ายเพื่อการศึกษาของภาครัฐ** ค่อนข้างสูงสำหรับช่วงการศึกษาภาคบังคับ (จนถึงอายุ 15 ปี หรือระดับ ม.ต้น) และปรับตัวลดลงในช่วงระดับการศึกษา ม.ปลาย/ปวช. จากนั้นระดับรายจ่ายดังกล่าวจะปรับตัวเพิ่มขึ้นอีกครั้งในระดับอุดมศึกษาตามการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายต่อหัวที่ค่อนข้างสูง ขณะที่ **รายจ่ายเพื่อการศึกษาภาคเอกชน** ในช่วงวัยเรียนปรับตัวเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา โดยคาดว่าส่วนหนึ่งเป็นผลจากค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นสำหรับเอกสารและอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่มีราคาค่อนข้างสูงสำหรับการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ตามนโยบายและมาตรการสำหรับป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ส่งผลต่อประชากรวัยเรียนในทุกๆ ระดับ อย่างไรก็ตาม **แนวโน้มรายจ่ายเพื่อการศึกษาทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนในช่วงหลังจากการออกจากระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (อายุ 27 ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มใกล้เคียงกับปี 2562**

ภาพที่ 7 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคด้านการศึกษา เฉลี่ยต่อคน ปี 2562 และ ปี 2564

รายจ่ายเพื่อการศึกษาภาครัฐ (บาทต่อคน)

รายจ่ายเพื่อการศึกษาภาคเอกชน (บาทต่อคน)

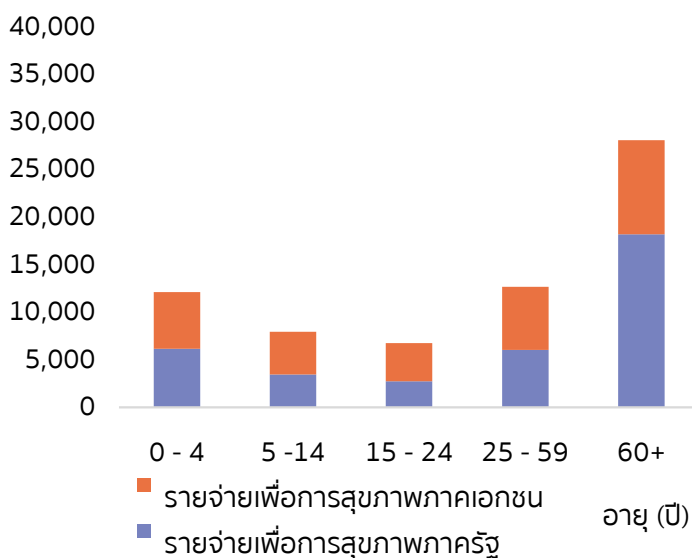

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

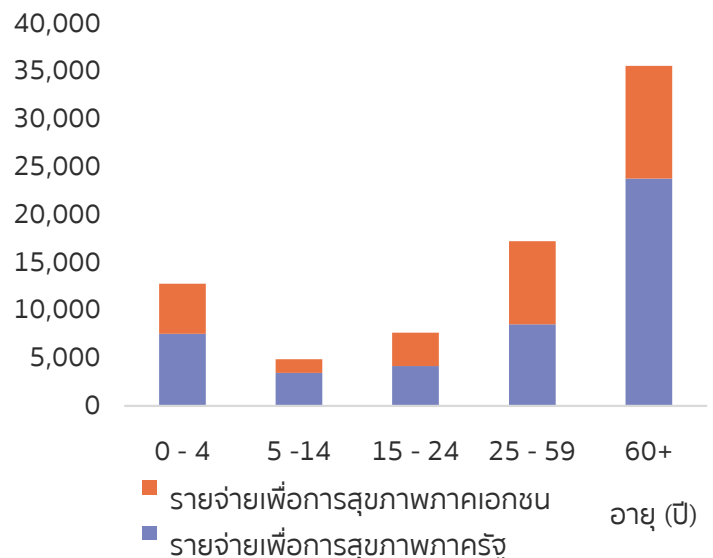
รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคด้านสุขภาพปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยจากข้อมูลในปี 2564 พบว่า กลุ่มวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ที่มีความต้องการการดูแลสุขภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามอายุที่เพิ่มขึ้นและมีความพร้อมทางร่างกายน้อยกว่าช่วงวัยอื่น ยังคงมีรายจ่ายด้านสุขภาพสูงกว่าช่วงวัยอื่น ๆ อย่างชัดเจน เช่นเดียวกับในปี 2562 ขณะที่ช่วงวัยเด็ก (อายุ 5 – 14 ปี) และวัยรุ่น (อายุ 15 – 24 ปี) มีระดับรายจ่ายค่อนข้างต่ำกว่าช่วงอายุอื่นอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ มุมมองของทบวาทภาครรัฐ พบว่า ในกลุ่มเด็กแรกเกิดและกลุ่มผู้สูงอายุเท่านั้นที่ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ขณะที่กลุ่มวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยทำงาน เป็นกลุ่มที่ภาครัฐมีการออกค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพให้เพียงบางส่วน

ภาพที่ 8 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคด้านการสุขภาพของภาครัฐและภาคเอกชน

มูลค่าเฉลี่ยต่อคน (บาท) ปี 2562

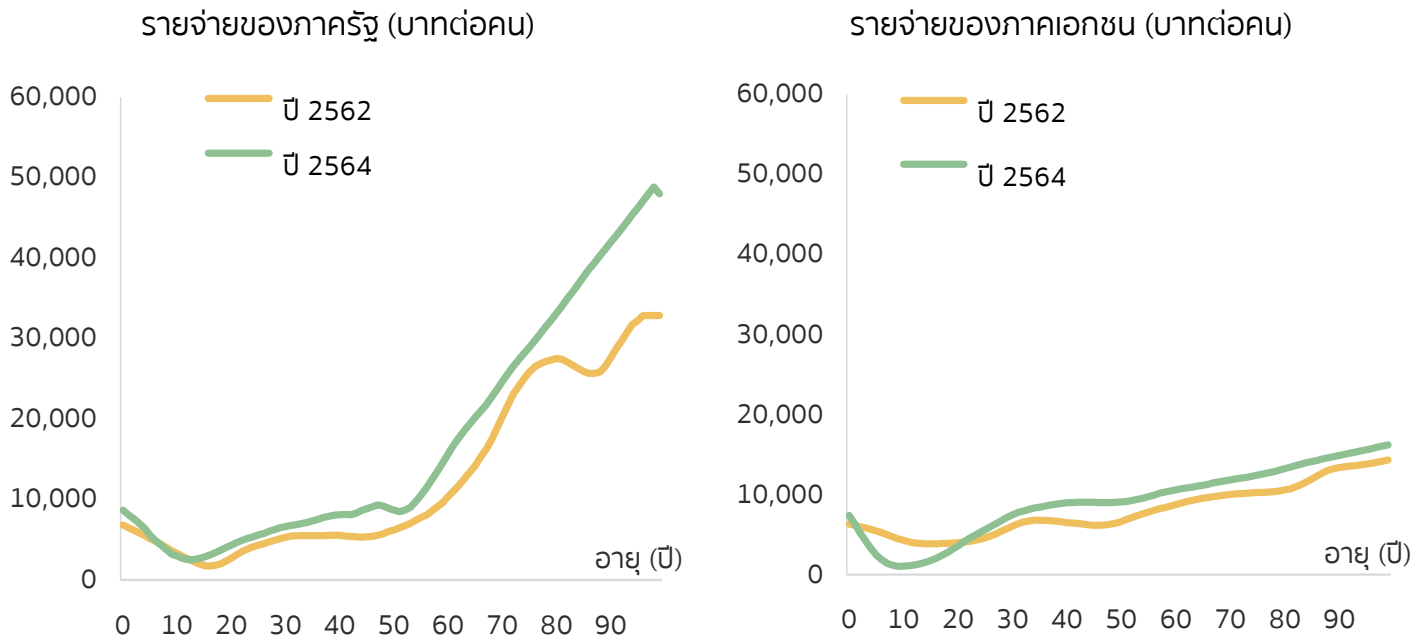
มูลค่าเฉลี่ยต่อคน (บาท) ปี 2564

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

ในช่วงอายุ 0 - 30 ปี **รายจ่ายเพื่อสุขภาพของภาครัฐของปี 2564** ค่อนข้างใกล้เคียงกับปี 2562 ขณะที่ช่วงอายุหลังจากนั้นจะเพิ่มสูงขึ้นจากปี 2562 อย่างชัดเจน ซึ่งคาดว่าเป็นผลจาก (1) นโยบายและมาตรการช่วยเหลือทางด้านสุขภาพต่าง ๆ เพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และ (2) นโยบายช่วยเหลือผู้สูงอายุด้านสุขภาพต่าง ๆ จากภาครัฐ ที่มุ่งส่งเสริมและรักษาสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุ ทำให้แนวโน้มค่าใช้จ่ายปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น เช่น ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เป็นต้น ส่วน**รายจ่ายเพื่อสุขภาพของภาคเอกชน** ในปี 2564 ช่วงอายุ 2 - 21 ปี มีรายจ่ายด้านสุขภาพลดลงเมื่อเทียบกับปี 2562 จากนั้นระดับรายจ่ายของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นคล้ายกับปี 2562 ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับรายจ่ายเพื่อสุขภาพของภาครัฐ พบว่า ประชากรวัยสูงอายุมีการพึ่งพาการดูแลสุขภาพจากภาครัฐมากขึ้นกว่าในอดีต

ภาพที่ 9 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคด้านสุขภาพ เฉลี่ยต่อคน ปี 2562 และ ปี 2564

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

3

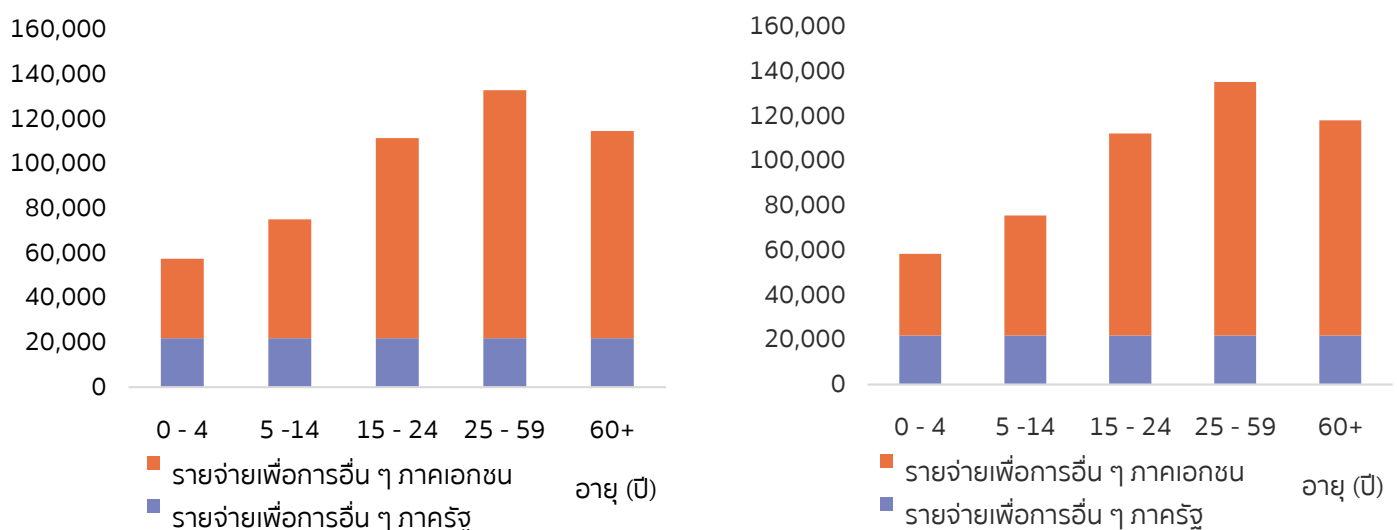
รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ด้านอื่น ๆ (Others Consumption)

ในปี 2564 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านการศึกษาและด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2562 โดยภาคเอกชนยังคงมีบทบาทหลักในการรับภาระค่าใช้จ่ายด้านดังกล่าว หรือประมาณร้อยละ 81.39 ของค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ ทั้งหมด นอกจากนี้ ในส่วนของภาคเอกชนระดับรายจ่ายจะค่อย ๆ ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นจนกระทั่งถึงอายุ 34 ปี จากนั้นจึงปรับตัวลดลงตามอายุที่เพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 10 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคด้านอื่น ๆ ของภาครัฐและภาคเอกชน

มูลค่าเฉลี่ยต่อคน (บาท) ปี 2562

มูลค่าเฉลี่ยต่อคน (บาท) ปี 2564

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

03

การถ่ายโอนระหว่างช่วงอายุ
Age Re-allocation

การถ่ายโอนระหว่างช่วงอายุ

(Age Re-allocation)

...

การถ่ายโอนระหว่างช่วงอายุเป็นส่วนที่แสดงการชดเชยการขาดดุลงบรายได้ของประชากร โดยการใช้การจัดสรรสินทรัพย์ (Asset-based reallocations: ABR) และการโอนสุทธิระหว่างกลุ่มวัย (Net transfers) ผลการคำนวณในปี 2564 พบว่า

(1) ในช่วงวัยแรกเกิดจนถึงช่วงต้นของวัยแรงงาน (อายุ 0 – 26 ปี) การโอนจากภาคเอกชนและภาครัฐมีบทบาทอย่างมากในการชดเชยการขาดดุล เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่ยังไม่สามารถหารายได้ด้วยตนเอง ได้ ในขณะที่ประชากรในช่วงที่สามารถเริ่มทำงานได้ (อายุ 15 – 26 ปี) จะเริ่มมีรายรับบางส่วนที่มาจาก การจัดสรรสินทรัพย์ เช่น เงินออม

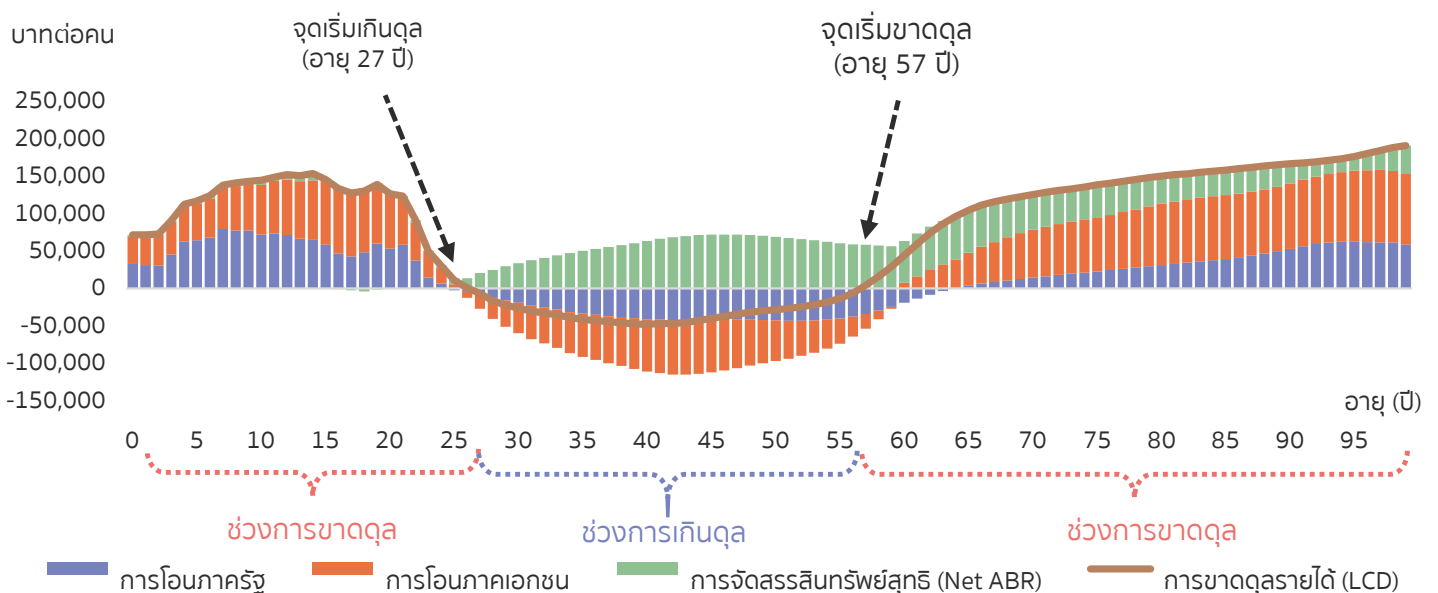
(2) ในช่วงวัยแรงงานมีการเกินดุลงบรายได้ (อายุ 27 - 56 ปี) เป็นช่วงที่มีส่วนเกินจากรายได้จาก

แรงงาน ส่งผลให้สามารถโอนส่วนเกินดังกล่าวไปช่วยชดเชยการขาดดุลของช่วงอายุอื่น ๆ ได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบการโอนระหว่างครัวเรือนและการโอนภายในครัวเรือน

(3) ในช่วงวัยสูงอายุ (อายุ 57 ปีขึ้นไป)

มีความสามารถในการหารายได้จากแรงงานลดลง จึงเป็นช่วงที่เกิดการขาดดุลงบรายได้อีกครั้ง เครื่องมือสำคัญที่ช่วยชดเชยการขาดดุลงบรายได้ ประกอบด้วย การจัดสรรสินทรัพย์ การโอนภาครัฐ และการโอนภาคเอกชน เป็นที่น่าสังเกตว่า บทบาทของเงินโอนในการชดเชยการขาดดุลงบรายได้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น เช่น บริการด้านสุขภาพและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ภาพที่ 11 การถ่ายโอนระหว่างช่วงอายุ (Age Reallocation) และการขาดดุลงบรายได้ (LCD) ปี 2564

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

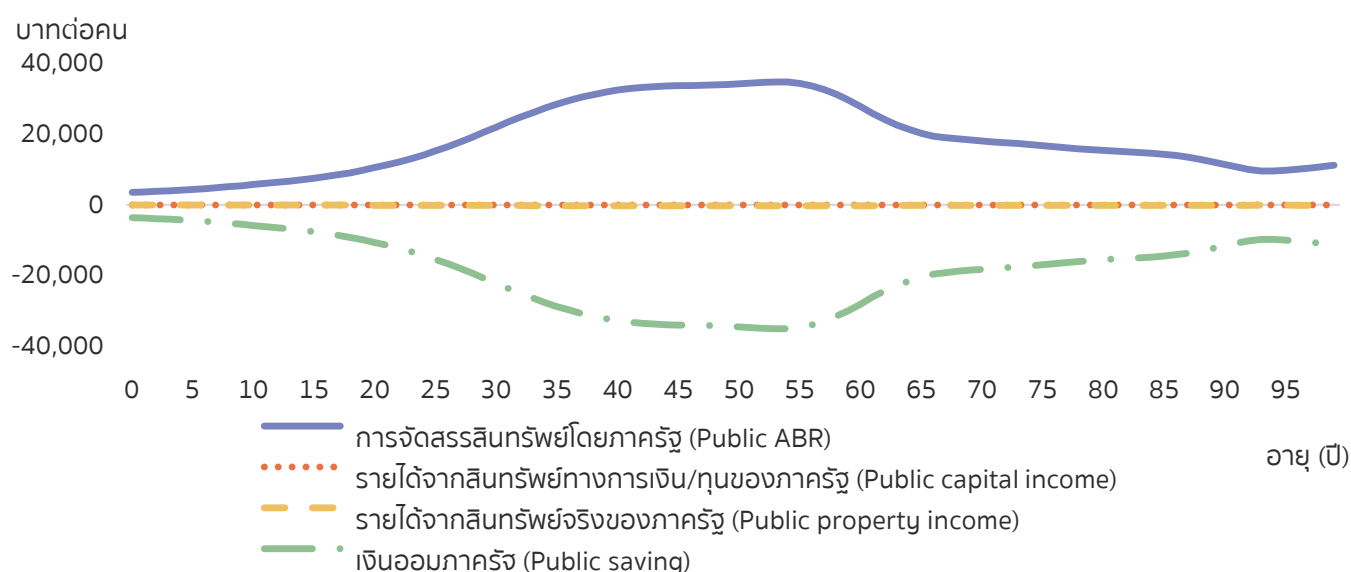
การถ่ายโอนระหว่างช่วงอายุโดยภาครัฐ

การถ่ายโอนระหว่างช่วงอายุโดยภาครัฐ (Public Age Re-allocation) เพื่อชดเชยการขาดดุล ประกอบด้วย 1) การจัดสรรสินทรัพย์โดยภาครัฐ และ 2) การโอนโดยภาครัฐ รายละเอียดดังนี้

การจัดสรรสินทรัพย์โดยภาครัฐ (Public Asset-Based Reallocations)

ในปี 2564 ภาพรวมการจัดสรรสินทรัพย์ของภาครัฐขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2562 เนื่องจากการออมสุทธิของภาครัฐลดลงมาก โดยเป็นผลมาจากรายรับของภาครัฐที่ลดลง แต่รายจ่ายทั้งสิ้นของภาครัฐเพิ่มสูงขึ้นทำให้การขาดดุลการออมมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของการจัดสรรสินทรัพย์ของภาครัฐ ในท้ายที่สุด ขณะนี้สาธารณชนของประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้นค่อนข้างสูงโดยเฉพาะเงินกู้ชดเชยการขาดดุลงบประมาณและเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 เพื่อบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค นอกจากนี้ รายได้จากสินทรัพย์จริง (property income) ยังปรับตัวลดลงโดยเฉพาะรายได้จากดอกเบี้ย เมื่อพิจารณาการจัดสรรสินทรัพย์ภาครัฐจำแนกเป็นช่วงอายุ พบว่า ขณะที่รายได้จากทรัพย์สินจริงติดลบในทุกช่วงอายุ และเงินออมของภาครัฐยังมีมูลค่าเป็นลบ โดยมีมูลค่าต่ำสุดในช่วงวัยแรงงานและวัยสูงอายุ ส่งผลให้การจัดสรรสินทรัพย์โดยภาครัฐเป็นบวกทุกช่วงอายุ

ภาพที่ 12 การจัดสรรสินทรัพย์โดยภาครัฐ (Public ABR) จำแนกรายอายุ เฉลี่ยต่อคน ปี 2564

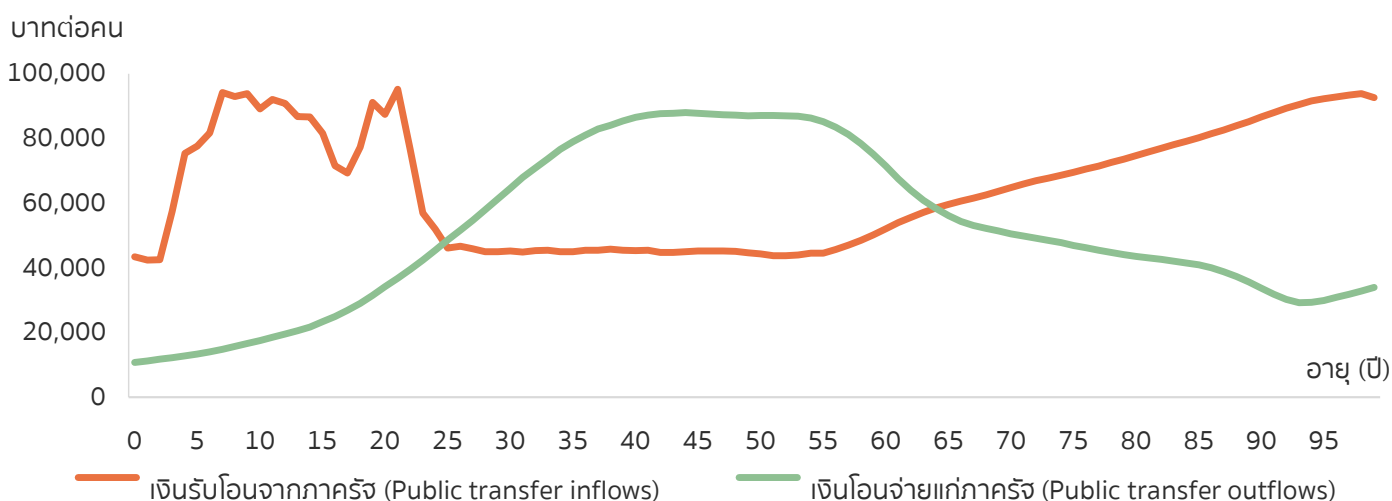
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

การโอนภาครัฐ (Public Transfers)

ภาพรวมการโอนภาครัฐ ในปี 2564 สะท้อนว่า การโอนจากภาครัฐไปยังครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2562 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโอนในรูปแบบที่เป็นตัวเงิน เนื่องจากรัฐบาลได้ออกมาตรการช่วยเหลือ เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 และกระตุ้นกำลังซื้อของประชาชน ผ่านโครงการเราชนะ โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่

ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โครงการคนละครึ่ง เป็นต้น เมื่อพิจารณาการโอนภาครัฐ จำแนกเป็นช่วงอายุ ในปี 2564 พบว่า ประชากรในช่วงต้นของชีวิต (อายุ 0 - 24 ปี) และช่วงปลายของชีวิต (อายุ 64 ปีขึ้นไป) จะเป็นฝ่ายรับโอนจากภาครัฐมากกว่า การโอนจ่ายให้ภาครัฐ โดยวัยเรียนจะได้รับประโยชน์ในการศึกษาที่ภาครัฐช่วยอุดหนุนเป็นหลัก เช่นเดียวกับกับวัยสูงอายุ ที่ได้รับผลประโยชน์จากการรับบริการด้านสุขภาพและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในขณะที่ประชากรในช่วงวัยแรงงาน (อายุ 24 - 63 ปี) เป็นวัยที่มูลค่าการโอนให้แก่ภาครัฐสูงกว่ามูลค่าของเงินโอนที่ได้รับมา ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบการจ่ายภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้แก่ภาครัฐ

ภาพที่ 13 การโอนภาครัฐ (Public Transfer) จำแนกรายอายุเฉลี่ยต่อคน ปี 2564

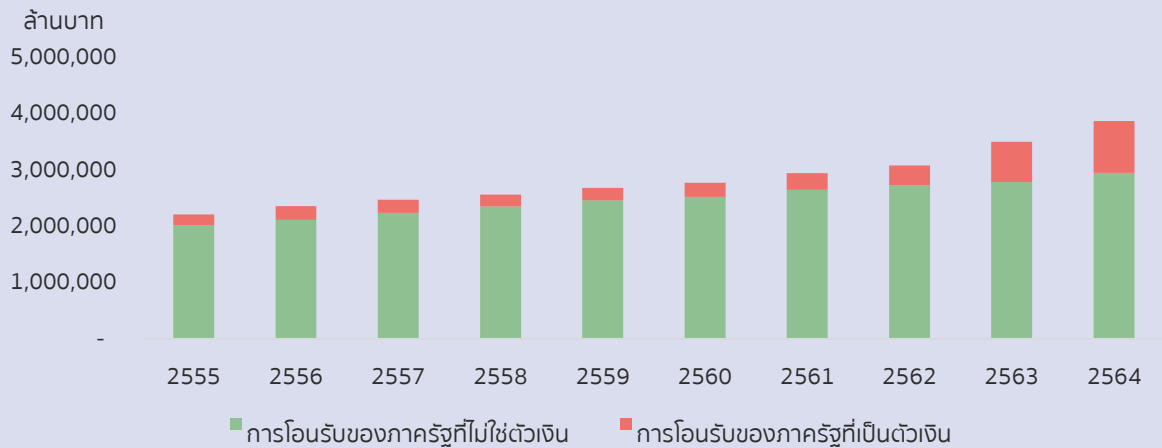

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

Box : มาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 VS การโอนของภาครัฐ ในระบบบัญชีกระแสการโอนประชาชาติ (NTA)

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ภาครัฐจำเป็นต้องมีมาตรการต่าง ๆ สำหรับการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส อาทิ การยกเลิกการเดินทางระหว่างประเทศ การจำกัดการเดินทางระหว่างพื้นที่ การปิดสถานที่บางประเภท ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือภาคครัวเรือนในหลายมิติโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานหรือการหารายได้ของประชาชน โดยรายได้จากแรงงานเฉลี่ยต่อหัวปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา ทำให้ภาครัฐจำเป็นต้องดำเนินมาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและบรรเทาความเดือดร้อนของภาคครัวเรือนและภาคผู้ประกอบการต่าง ๆ โดยใน NTA จะปรากฏอยู่ในรายการการโอนรับภาครัฐ (Public transfer inflow) ที่ประชากรในกลุ่มช่วงอายุต่าง ๆ ได้รับ ทั้งในรูปแบบที่เป็นตัวเงิน (in cash) และในรูปแบบที่ไม่เป็นตัวเงิน (In kind) ซึ่งในปี 2564 ในส่วนที่เป็นตัวเงินปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนจากมูลค่ารวม 348,451 บาท ในปี 2562 มาอยู่ที่ 716,339 บาท และ 918,013 บาท ในปี 2563 และปี 2564 ตามลำดับ

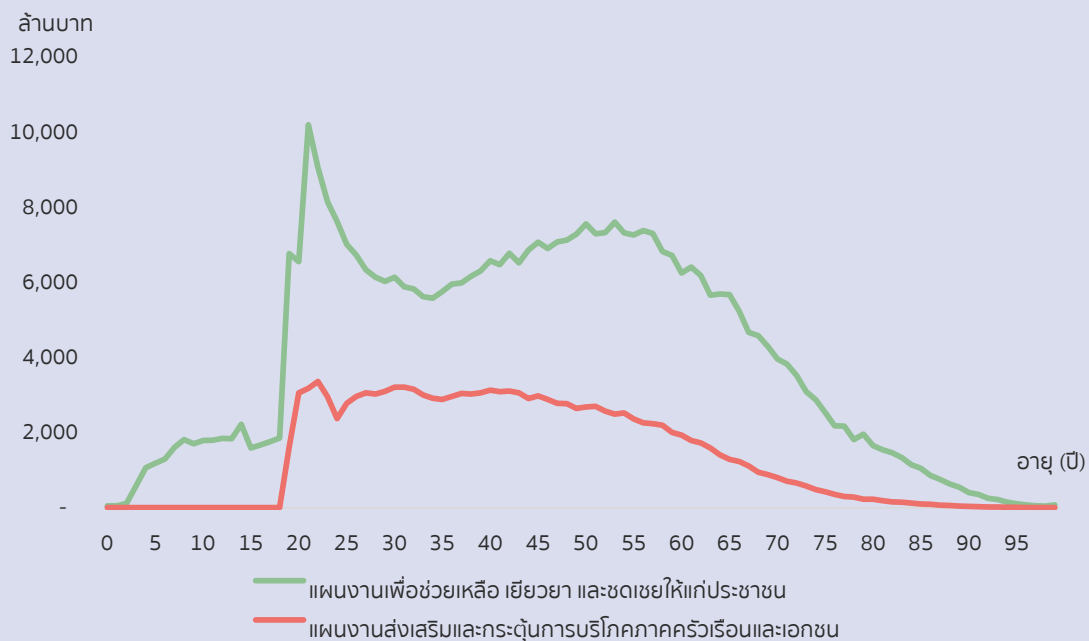
การโอนรับภาครัฐ (Public transfer inflow) ตั้งแต่ปี 2555 – 2564

ที่มา : รวบรวมและประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

โดยหากเทียบกับปี 2562 ก่อนการระบาดของโรคโควิด 19 ประชาชนได้รับเงินโอนจากภาครัฐ (Public Transfer inflows) เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 25.7 ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมาจากมาตรการหรือโครงการช่วยเหลือของภาครัฐตาม แผนงาน เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้แก่ประชาชน มูลค่า 417,463 ล้านบาท และแผนงานส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภค ภาคครัวเรือนและเอกชน มูลค่า 139,118 ล้านบาท ในช่วงอายุ 20 - 25 ปี ได้รับเงินช่วยเหลือจากภาครัฐเฉลี่ยตัวหัว สูงที่สุด ขณะที่แผนงานส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน ในช่วงอายุ 0 - 17 ปี ไม่ได้รับการจัดสรร เงินช่วยเหลือเพราะเป็นแผนงานที่ให้สิทธิ์กับผู้ที่มีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป

การจัดสรรเงินช่วยเหลือในปี 2564 ตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ปัญหา เยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563

ที่มา : รวบรวมและประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

การถ่ายโอนระหว่างช่วงอายุโดยภาคเอกชน

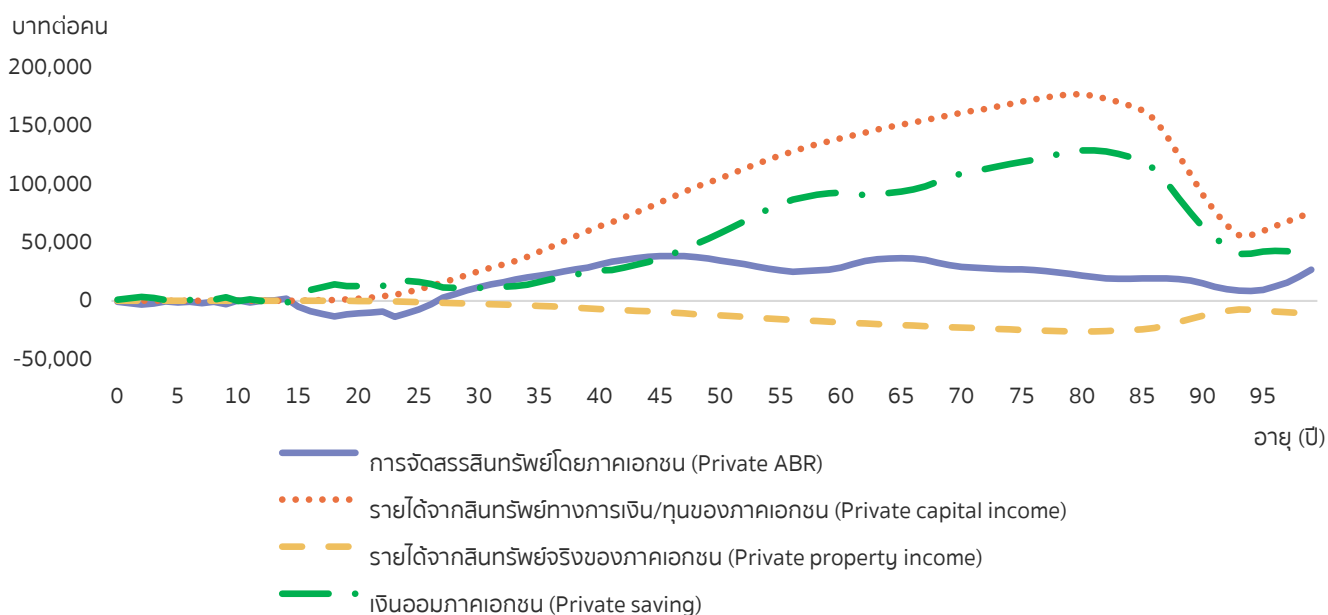
การถ่ายโอนระหว่างช่วงอายุโดยภาคเอกชน (Private Age Re-allocation) ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) การจัดสรรสินทรัพย์โดยภาคเอกชนและ 2) การโอนโดยภาคเอกชน ดังนี้

การจัดสรรสินทรัพย์โดยภาคเอกชน (Private Asset-Based Reallocation)

ในปี 2564 ภาพรวมการจัดสรรสินทรัพย์ของภาคเอกชนมีขนาดลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2562 โดยเป็นผลมาจากการลดลงของรายได้จากสินทรัพย์ทางการเงิน/ทุนของภาคเอกชน ได้แก่ รายได้จากการลงทุนในธุรกิจ และรายได้จากการประกอบธุรกิจส่วนบุคคลในส่วนที่เกิดจากทุน เมื่อพิจารณาการจัดสรรสินทรัพย์โดยภาคเอกชนจำแนกเป็นช่วงอายุ พบว่า ในช่วงอายุ 15 - 26 ปี การจัดสรรสินทรัพย์มีมูลค่าเป็นลบ เนื่องจากระดับรายได้จากสินทรัพย์ยังไม่สูงมากนัก ส่วนหนึ่งเป็นผลจากรายได้จากดอกเบี้ยรับลดลงจากปี 2562 ขณะที่การจ่ายดอกเบี้ยใกล้เคียงเดิม จากนั้นการจัดสรรสินทรัพย์จะเริ่มเป็นบวกและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงอายุ 46 ปีเป็นต้นไป ในส่วนของรายได้จากทรัพย์สินสุทธิ (net property income) จะติดลบตลอดช่วงชีวิต ยกเว้นช่วงวัยเด็กที่มีค่าเป็นศูนย์ ในส่วนของการออมของภาคเอกชนพบว่า คนเริ่มมีเงินออมเมื่ออายุ 15 ปีขึ้นไป โดยจะเพิ่มสูงขึ้นในช่วงต้นของวัยแรงงาน จากนั้นจึงค่อย ๆ ปรับตัวลดลงและติดลบเมื่ออายุ 81 ปีเป็นต้นไป

ภาพที่ 14 การจัดสรรสินทรัพย์โดยภาคเอกชน (Private ABR) จำแนกรายอายุ เจลี่ยต่อคน ปี 2564

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

การโอนภาคเอกชน (Private Transfers)

1

การโอนระหว่างครัวเรือน (Inter-household transfers)

ในปี 2564 พบว่า การโอนระหว่างครัวเรือนมีค่าเป็นศูนย์ในช่วงอายุ 0-14 ปี เนื่องจากการคำนวณได้กำหนดให้หัวหน้าครัวเรือนเป็นตัวแทนของการทำธุรกรรม การโอนระหว่างครัวเรือนจะมีค่าเป็นบวกหลังจากช่วงอายุดังกล่าว โดยกลุ่มวัยแรงงาน (อายุ 25 - 54 ปี) เป็นเพียงกลุ่มเดียวที่มีการโอนจ่ายไปยังครัวเรือนอื่นมากกว่าการโอนรับ จากนั้นเมื่อเข้าสู่วัยแรงงานตอนปลาย (อายุ 55 ปีขึ้นไป) จะกลับมาเป็นฝ่ายรับโอนมากกว่าโอนจ่ายอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งกลุ่มประชากรที่ได้รับประโยชน์จากการโอนระหว่างครัวเรือนมากที่สุดคือกลุ่มผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 70 ปี

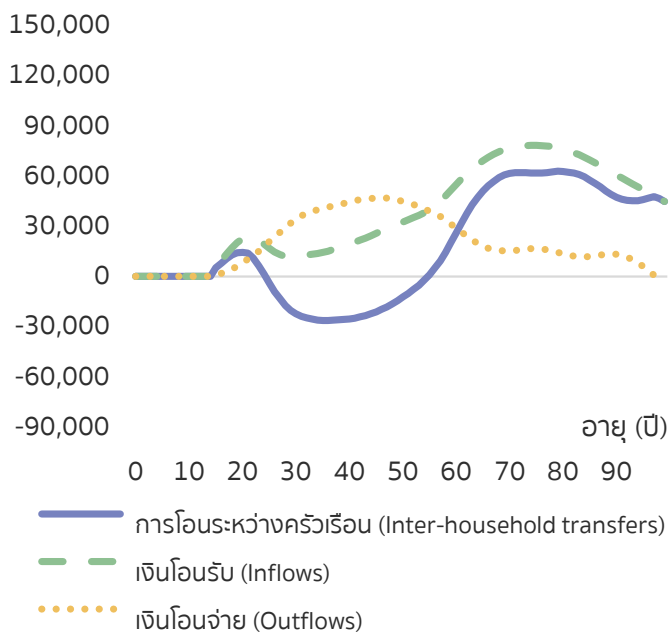
2

การโอนภายในครัวเรือน (Intra-household transfers)

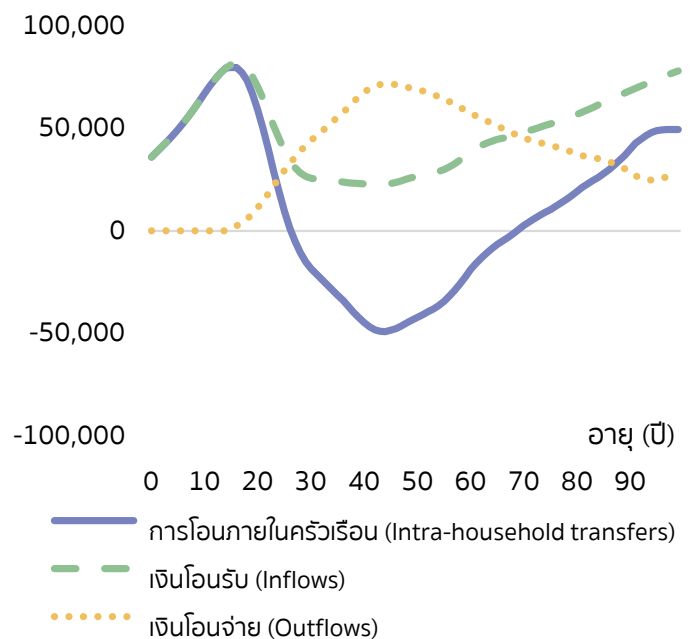
ปี 2564 พบว่า ช่วงอายุ 0 - 26 ปี เป็นช่วงที่มีการโอนรับจากสมาชิกภายในครัวเรือนมากกว่าโอนจ่าย จากนั้น เมื่ออายุ 27 ปี จึงเริ่มเปลี่ยนสถานะเป็นผู้โอนจ่ายสุทธิ คือ มีการโอนจ่ายให้สมาชิกอื่นภายในครัวเรือนสูงกว่าการรับโอนจากสมาชิกอื่น ซึ่งเงินโอนจ่ายจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนสูงสุดเมื่ออายุ 44 ปี แล้วค่อย ๆ ปรับตัวลดลง สะท้อนให้เห็นว่า วัยแรงงานมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้เกื้อหนุนช่วงวัยอื่น ๆ ภายในครัวเรือน

ภาพที่ 15 การโอนภาคเอกชน (Private transfer) เฉลี่ยต่อคน ปี 2564

การโอนระหว่างครัวเรือน (Inter-households) (บาทต่อคน)

การโอนภายในครัวเรือน (Intra-households) (บาทต่อคน)

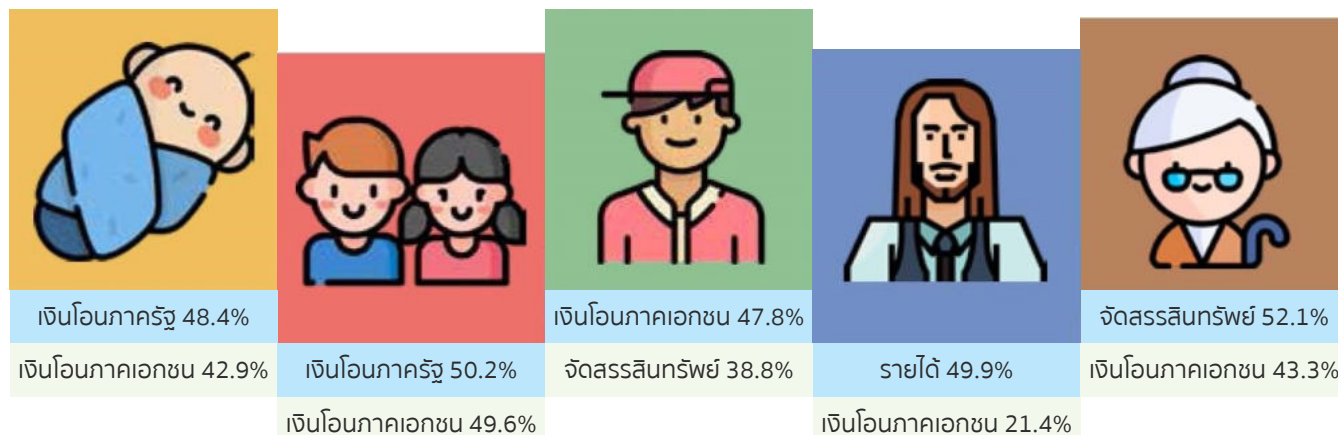
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

04

ภาพรวมการถือหุ้นระหว่างช่วงวัย
ของประชากรไทยในปี 2564

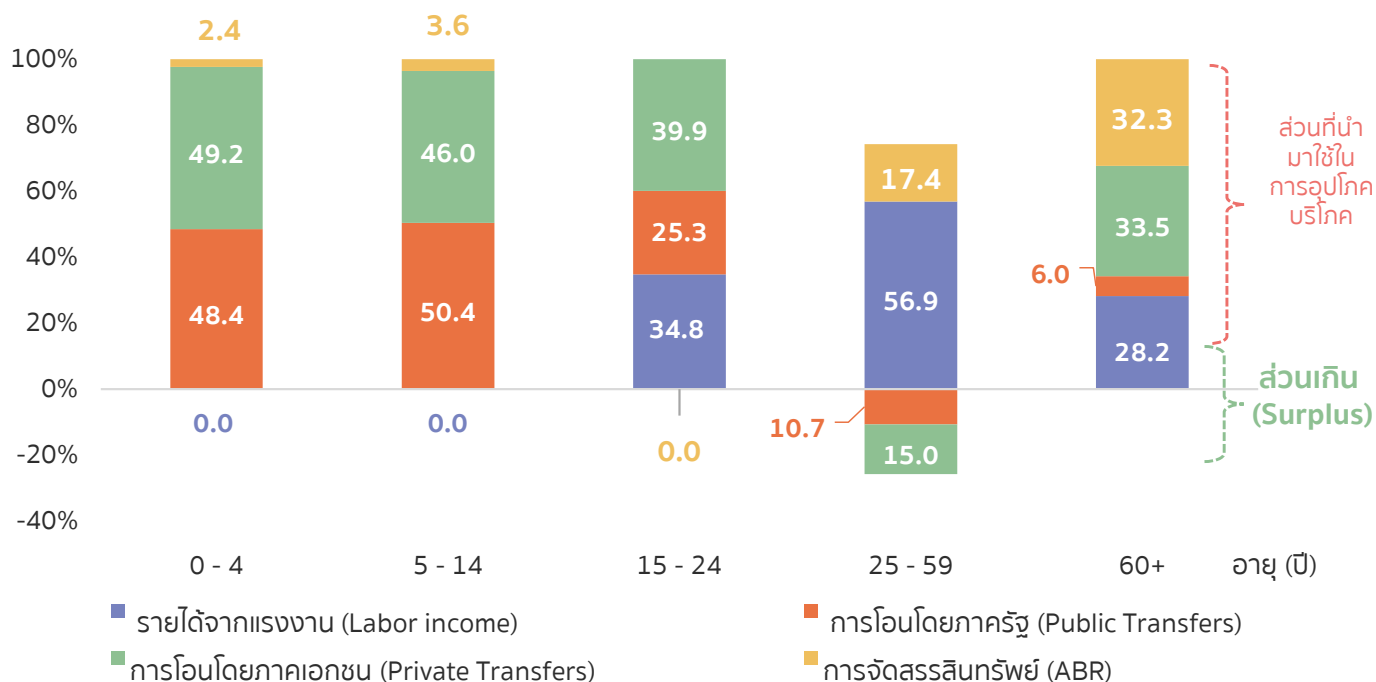
ภาพรวมการถือทุนระหว่างช่วงวัยของประชากรไทย ในปี 2564

สัดส่วนแหล่งเงินได้ตามแต่ละช่วงวัย

ในปี 2564 **วัยแรกเกิด/ปฐมวัย (อายุ 0 – 4 ปี)** อาศัยเงินโอนจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อการบริโภคเป็นหลัก โดยสัดส่วนเงินโอนภาครัฐอยู่ที่ร้อยละ 48.4 ของแหล่งเงินได้ทั้งหมด ผ่านนโยบายต่าง ๆ ได้แก่ โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ขณะที่สัดส่วนเงินโอนภาคเอกชนอยู่ที่ร้อยละ 42.9 **สำหรับวัยเด็ก/นักเรียน (อายุ 5 – 14 ปี)** แหล่งเงินได้ที่นำมาใช้ในการบริโภคนั้นยังเป็นเงินโอนจากทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นเงินโอนจากภาครัฐร้อยละ 50.4 และภาคเอกชนร้อยละ 49.6 **ด้านวัยรุ่น/นักศึกษา (อายุ 15 – 24 ปี)**

ภาพที่ 16 แหล่งที่มาของเงินที่นำมาใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค (Source of consumption) ปี 2564

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

เป็นวัยที่สามารถทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพได้ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 34.8 ของแหล่งเงินได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ยังคงมีรายรับมาจากเงินโอนภาคเอกชนและเงินโอนภาครัฐอยู่ที่ร้อยละ 39.9 และร้อยละ 25.3 ตามลำดับ **วัยแรงงาน (อายุ 25 – 59 ปี)** เป็นเพียงวัยเดียวที่มีการเกินดุลรายได้ โดยมีสัดส่วนรายได้จากแรงงานร้อยละ 56.9 ของแหล่งเงินได้ทั้งหมด และผลตอบแทนจากการจัดสรรสินทรัพย์ร้อยละ 17.4 โดยส่วนที่เกินนี้ถูกนำไปใช้เป็นการโอนให้แก่ภาครัฐ ในรูปแบบการจ่ายภาษี และเงินโอนภาคเอกชนเพื่อชดเชยการขาดดุลรายได้ของประชากรในกลุ่มวัยอื่น ๆ และสุดท้ายในส่วน of **วัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)** พบว่า แหล่งที่มาหลักของเงินเพื่อใช้สำหรับการบริโภคมาจากการจัดสรรสินทรัพย์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.3 และการโอนโดยภาคเอกชนร้อยละ 33.5 สะท้อนว่า กลุ่มผู้สูงอายุในประเทศไทยพึ่งพิงรายรับจากการจัดสรรสินทรัพย์เป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาระดับการบริโภค ไม่ว่าจะเป็นผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทางการเงินและทุน และเงินออมซึ่งมีการสะสมตั้งแต่ช่วงวัยแรงงาน รวมทั้งเงินโอนจากภาคเอกชน/ครัวเรือน ขณะที่ภาครัฐมีบทบาทเป็นเพียงแค่ส่วนเสริมในการช่วยเหลือการชดเชยการขาดดุลรายได้ในช่วงวัยเกษียณเท่านั้น

05

แนวทางการนำข้อมูล NTA ไปใช้ประโยชน์

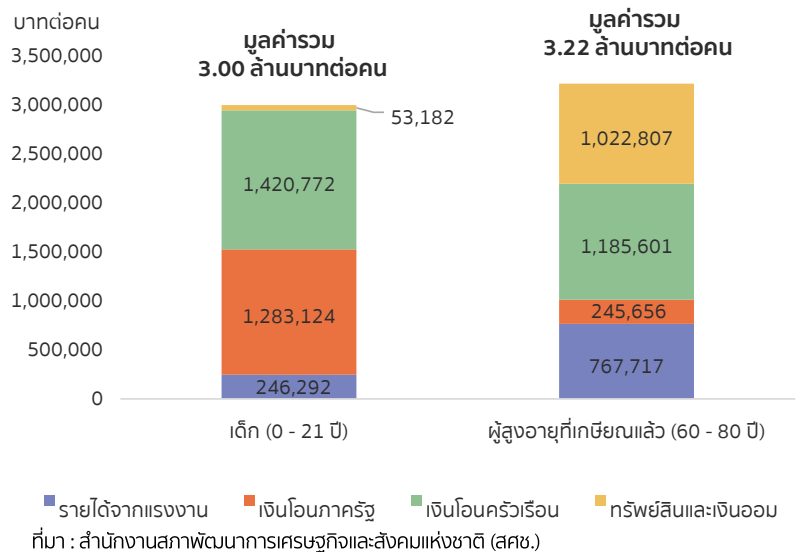
แนวทางการนำข้อมูล NTA ไปใช้ประโยชน์

ข้อมูลบัญชีกระแสการโอนประชาชาติ (National Transfer Accounts: NTA) สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ทั้งการให้ภาพทั่วไปต่อสาธารณะในด้านรายได้ รายจ่าย การออม การเกื้อหนุนของคนในครอบครัว การชี้ประเด็นเชิงนโยบาย (Policy Advocacy) การจัดทำนโยบาย (Policy Formulation) และการประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) ต่อภาครัฐ และผู้กำหนดนโยบายต่าง ๆ รวมถึงการเป็นชุดข้อมูลสำหรับภาควิชาการในการวิเคราะห์ต่อยอดและทำการศึกษาเชิงลึก ในด้านที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวทาง และตัวอย่างการนำข้อมูล NTA ไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ภาคประชาชนทั่วไป

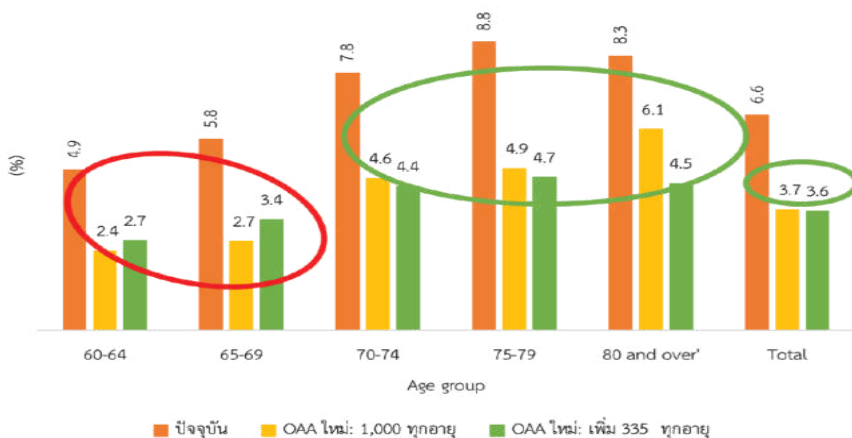
ข้อมูลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวด้านการศึกษาด้านสุขภาพและด้านอื่น ๆ ทั้งที่จ่ายโดยภาครัฐ และภาคเอกชน สามารถนำมาวิเคราะห์ภาพรวมว่าประชาชนในแต่ละช่วงอายุ ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านรายได้ไว้มากน้อยเท่าใด และควรมีการวางแผนการจัดสรรระหว่างช่วงอายุอย่างไร เช่น คนอายุ 30 ที่กำลังจะมีครอบครัวอาจจะดูได้ว่าต่อไปเมื่อมีลูก อีกทั้งยังต้องดูแลพ่อแม่ที่มีอายุมากขึ้นและมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ควรจะต้องมีรายได้ประมาณเท่าไร มาจากแหล่งใดบ้าง จึงจะเพียงพอ เป็นต้น

ภาพที่ 17 ต้นทุนค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูเด็กและผู้สูงอายุ

ภาครัฐ/ผู้กำหนดนโยบาย

ภาพที่ 18 สัดส่วนผู้สูงอายุที่ยากจน เปรียบเทียบกับการเพิ่มอัตราเบี้ยยังชีพใน 2 ทางเลือก

ข้อมูลมูลค่ารวม (Aggregate values) ช่วยแสดงให้เห็นว่าประชากรในแต่ละอายุมีรายได้ค่าใช้จ่าย รวมถึงกลไกการปิดช่องว่างระหว่างรายได้และค่าใช้จ่าย มากน้อยเพียงใด และคิดเป็นสัดส่วนเท่าไรของเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งเป็นการชี้ประเด็นให้ผู้กำหนดนโยบายมองเห็นได้ชัดเจนขึ้นว่าควรกำหนดมาตรการกระตุ้นค่าใช้จ่าย หรือมาตรการส่งเสริมรายได้ให้แก่แต่ละกลุ่มอายุอย่างไร และจะส่งผลต่อเศรษฐกิจในภาพรวมมากน้อยเพียงใด

ภาครัฐ/ผู้กำหนดนโยบาย (ต่อ)

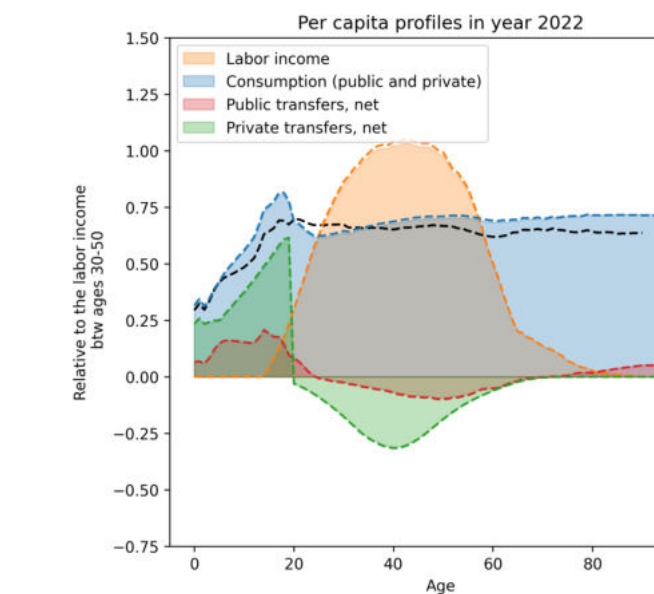
ข้อมูลรายได้จากแรงงานเฉลี่ยต่อหัว แสดงให้เห็นขนาด และแหล่งรายได้ของประชากรแต่ละอายุ (เงินเดือน หรือ รายได้จากการประกอบอาชีพอิสระ) ขณะที่ข้อมูลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวด้านการศึกษา ด้านสุขภาพและด้านอื่น ๆ ทั้งที่จ่ายโดยภาครัฐ และภาคเอกชน สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์แบบแผนการบริโภค รวมถึงความเพียงพอของสวัสดิการจากภาครัฐให้แก่ประชาชนในแต่ละกลุ่มอายุ หน่วยงานที่กำหนดนโยบายสามารถนำไปประกอบการจัดทำหรือปรับปรุงนโยบายด้านสวัสดิการที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสมมากขึ้นได้

การขาดดุล/เกินดุลรายได้ตามช่วงอายุ (Life-cycle Deficit/Surplus) การจัดสรรการเกินดุล/ขาดดุลดังกล่าว และภาพรวมแหล่งรายได้สำหรับการบริโภคของประชากรแต่ละอายุ ช่วยให้เห็นภาพระบบเกื้อหนุนของแต่ละช่วงอายุ นำไปสู่การจัดทำนโยบายที่เกี่ยวข้องได้อย่างแม่นยำมากขึ้น

ภาควิชาการ

สามารถนำข้อมูล NTA มาประกอบการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแบบจำลองอื่น ๆ ทั้งแบบจำลองที่สามารถแสดงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยสำคัญต่าง ๆ (simulation models) เช่น การประมาณการผลกระทบต่อรายได้ ค่าใช้จ่าย และการถ่ายโอนระหว่างช่วงอายุจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในระยะยาว การขยายช่วงอายุวัยแรงงาน การประมาณการแนวโน้มพฤติกรรมของกลุ่มอายุหนึ่งๆ ไปข้างหน้า (cohort study) เป็นต้น หรือ การวิเคราะห์เชื่อมโยง NTA กับแบบจำลอง อาทิ แบบจำลองดุลยภาพทั่วไป (Computable General Equilibrium: CGE) หรือแบบจำลองอื่น ๆ เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากเหตุการณ์หรือนโยบาย นำไปสู่การกำหนดระดับและรูปแบบการกระจายการลงทุนทั้งระบบเศรษฐกิจและระหว่างรุ่นที่เหมาะสม ตลอดจนการวิเคราะห์ในมิติเชิงย่อยมากขึ้น เช่น การจำแนกตามระดับรายได้ เพศ เชิงพื้นที่ เป็นต้น

ภาพที่ 19 แหล่งที่มาของเงินที่นำมาใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคของผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ภาพที่ 20 การประยุกต์ใช้แบบจำลอง OLG-NTA ในการประเมินผลกระทบจากโควิด-19 ของไทย

ที่มา : Sánchez-Romero, M. (2021). Assessing the generational impact of COVID-19 using National Transfer Accounts (NTAs). *Vienna Year book of Population Research*, Vol 20. Special Issue on Demographic Aspects of the COVID-19 Pandemic and its Consequences.

ตารางสถิติบัญชีกระแสการโอนประชาชาติ ปี 2564

ตารางที่ 1 บัญชี Life Cycle (Life Cycle Account) เฉลี่ยต่อคน ปี 2564 (บาทต่อคน)

Life Cycle Account	Aggregate	0 - 4 ปี	5 - 14 ปี	15 - 24 ปี	25 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป
1) Consumption	149,992	83,998	141,490	166,261	153,112	153,777
1.1) Public Consumption Expenditure	44,267	40,872	80,672	64,544	30,875	45,816
- Education	12,039	11,323	55,178	38,339	308	-
- Health	10,210	7,530	3,476	4,186	8,549	23,797
- Other	22,019	22,019	22,019	22,019	22,019	22,019
1.2) Private Consumption Expenditure	105,725	43,126	60,817	101,717	122,236	107,961
- Education	1,836	1,452	5,840	7,886	126	1
- Health	7,578	5,241	1,411	3,497	8,686	11,770
- Other	96,311	36,432	53,566	90,334	13,423	96,190
2) Labor Income	108,122	-	-	57,863	179,354	43,354
2.1) Compensation of Employees	76,045	-	-	48,393	128,596	18,401
2.2) Self-employed Labor Income	32,077	-	-	9,470	50,758	24,953
Life cycle deficit (LCD)	41,870	83,998	141,490	108,398	-26,243	110,423
- Public age reallocation	21,335	44,546	77,015	52,572	-4,042	29,020
- Private age reallocation	20,536	39,452	64,475	55,826	-22,201	81,403

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

ตารางที่ 2 บัญชีภาครัฐรวม (Aggregate Public Account) เฉลี่ยต่อคน ปี 2564 (บาทต่อคน)

item	Aggregate	0 - 4 ปี	5 - 14 ปี	15 - 24 ปี	25 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป
Public age reallocation	21,335	44,546	77,015	52,572	-4,042	29,020
1) Public transfers	47	40,689	71,343	42,062	-33,845	9,258
1.1) Public transfer inflows	58,035	52,458	88,648	75,777	45,365	63,489
(1) In-kind	44,267	40,872	80,672	64,544	30,875	45,816
- Education	12,039	11,323	55,178	38,339	308	0
- Health	10,210	7,530	3,476	4,186	8,549	23,797
- Others	22,019	22,019	22,019	22,019	22,019	22,019
(2) Cash	13,767	11,586	7,976	11,233	14,489	17,673
1.2) Public transfer outflows	57,988	11,770	17,305	33,715	79,210	54,231
(1) Taxes and other revenues	39,811	8,476	12,462	24,741	53,762	37,357
- Education	10,827	1,758	2,585	5,132	11,152	7,749
- Health	9,182	1,491	2,192	4,353	9,458	6,572
- Others	19,802	3,216	4,728	9,387	20,398	14,173
(2) Transfer deficit (+)/ surplus (-)	18,177	3,294	4,843	8,974	25,448	16,874
2) Public asset-based reallocations	21,288	3,858	5,672	10,510	29,803	19,762
2.1) Public asset income	-146	-26	-39	-72	-204	-135
(1) Capital income	0	0	0	0	0	0
(2) Property income	-146	-26	-39	-72	-204	-135
2.2) Public saving	-21,434	-3,884	-5,711	-10,582	-30,007	-19,897

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

ตารางที่ 3 บัญชีภาคเอกชนรวม (Aggregate Private Account) เฉลี่ยต่อคน ปี 2564 (บาทต่อคน)

item	Aggregate	0 - 4 ปี	5 - 14 ปี	15 - 24 ปี	25 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป
Private age reallocation	20,536	39,452	64,475	55,826	-22,201	81,403
1) Private transfers	3,524	41,303	65,120	66,399	-47,314	51,447
1.1) Inter-household transfers (net)	3,524	0	0	9,808	-14,349	51,364
(1) Inflows	28,552	0	0	18,056	25,401	69,833
(2) Outflows	25,028	0	0	8,248	39,750	18,468
1.2) Intra-household transfers (net)	0	41,303	65,120	56,591	-32,965	82
(1) Inflows	41,315	41,303	65,120	68,317	26,925	47,614
(2) Outflows	41,315	0	0	11,726	59,890	47,532
2) Private asset-based reallocation	17,012	-1,851	-645	-10,573	25,113	29,956
2.1) Private asset income	59,161	0	0	367	-230,271	-118,292
(1) Capital income, net	67,858	0	0	2,472	74,814	154,439
- Capital income, corporations & NPISHs	50,734	0	0	1,411	51,790	127,154
- Capital income, owner-occupied housing	1,086	0	0	112	1,247	2,284
- Capital income from mixed income	16,039	0	0	950	21,778	25,001
(2) Property income, net	-8,697	0	0	-2,106	-305,086	-272,731
2.2) Private saving, net	42,149	1,851	645	10,940	-255,384	-148,248

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

ตารางที่ 4 บัญชี Life Cycle (Life Cycle Account) มูลค่ารวม ปี 2564 (พันล้านบาท)

Life Cycle Account	Aggregate	0 - 4 ปี	5 - 14 ปี	15 - 24 ปี	25 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป
1) Consumption	10,001.5	294.9	1,073.4	1,447.7	5,261.5	1,924.1
1.1) Public Consumption Expenditure	2,951.7	143.5	612.0	562.0	1,061.0	573.2
- Education	802.7	39.8	418.6	333.8	10.6	0.0
- Health	680.8	26.4	26.4	36.4	293.8	297.7
- Other	1,468.2	77.3	167.0	191.7	756.6	275.5
1.2) Private Consumption Expenditure	7,049.7	151.4	461.4	885.7	4,200.5	1,350.8
- Education	122.4	5.1	44.3	68.7	4.3	0.0
- Health	505.3	18.4	10.7	30.4	298.5	147.3
- Other	6,422.0	127.9	406.4	786.6	3,897.6	1,203.5
2) Labor Income	7,209.6	0.0	0.0	503.8	6,163.3	542.4
2.1) Compensation of Employees	5,070.7	0.0	0.0	421.4	4,419.0	230.2
2.2) Self-employed Labor Income	2,138.9	0.0	0.0	82.5	1,744.2	312.2
Life cycle deficit (LCD)	2,791.9	294.9	1,073.4	943.8	-901.8	1,381.6
- Public age reallocation	1,422.6	156.4	584.2	457.7	-138.9	363.1
- Private age reallocation	1,369.3	138.5	489.1	486.1	-762.9	1,018.5

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

ตารางที่ 5 บัญชีภาครัฐรวม (Aggregate Public Account) มูลค่ารวม ปี 2564 (พันล้านบาท)

item	Aggregate	0 - 4 ปี	5 - 14 ปี	15 - 24 ปี	25 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป
Public age reallocation	1,422.6	156.4	584.2	457.7	-138.9	363.1
1) Public transfers	3.1	142.9	541.2	366.2	-1,163.0	115.8
1.1) Public transfer inflows	3,869.7	184.2	672.5	659.8	1,558.9	794.4
(1) In-kind	2,951.7	143.5	612.0	562.0	1,061.0	573.2
- Education	802.7	39.8	418.6	333.8	10.6	0.0
- Health	680.8	26.4	26.4	36.4	293.8	297.7
- Others	1,468.2	77.3	167.0	191.7	756.6	275.5
(2) Cash	918.0	40.7	60.5	97.8	497.9	221.1
1.2) Public transfer outflows	3,866.6	41.3	131.3	293.6	2,721.9	678.5
(1) Taxes and other revenues	2,654.6	29.8	94.5	215.4	1,847.5	467.4
- Education	721.9	6.2	19.6	44.7	383.2	97.0
- Health	612.2	5.2	16.6	37.9	325.0	82.2
- Others	1,320.4	11.3	35.9	81.7	700.9	177.3
(2) Transfer deficit (+)/ surplus (-)	1,212.0	11.6	36.7	78.1	874.5	211.1
2) Public asset-based reallocations	1,419.5	13.5	43.0	91.5	1,024.2	247.3
2.1) Public asset income	-9.7	-0.1	-0.3	-0.6	-7.0	-1.7
(1) Capital income	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
(2) Property income	-9.7	-0.1	-0.3	-0.6	-7.0	-1.7
2.2) Public saving	-1,429.2	-13.6	-43.3	-92.1	-1,031.2	-249.0

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

ตารางที่ 6 บัญชีภาคเอกชนรวม (Aggregate Private Account) มูลค่ารวม ปี 2564 (พันล้านบาท)

item	Aggregate	0 - 4 ปี	5 - 14 ปี	15 - 24 ปี	25 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป
Private age reallocation	1,369.3	138.5	489.1	486.1	-762.9	1,018.5
1) Private transfers	235.0	145.0	494.0	578.1	-1,625.9	643.7
1.1) Inter-household transfers (net)	235.0	0.0	0.0	85.4	-493.1	642.7
(1) Inflows	1,903.8	0.0	0.0	157.2	872.9	873.7
(2) Outflows	1,668.8	0.0	0.0	71.8	1,366.0	231.1
1.2) Intra-household transfers (net)	0.0	145.0	494.0	492.7	-1,132.8	1.0
(1) Inflows	2,754.9	145.0	494.0	594.8	925.3	595.7
(2) Outflows	2,754.9	0.0	0.0	102.1	2,058.1	594.7
2) Private asset-based reallocation	1,134.3	-6.5	-4.9	-92.1	863.0	374.8
2.1) Private asset income	3,944.8	0.0	0.0	19.4	2,265.8	1,659.6
(1) Capital income, net	4,524.8	0.0	0.0	21.5	2,570.9	1,932.3
- Capital income, corporations & NPISHs	3,382.9	0.0	0.0	12.3	1,779.7	1,590.9
- Capital income, owner-occupied housing	72.4	0.0	0.0	1.0	42.8	28.6
- Capital income from mixed income	1,069.5	0.0	0.0	8.3	748.4	312.8
(2) Property income, net	-579.9	0.0	0.0	-2.1	-305.1	-272.7
2.2) Private saving, net	2,810.5	6.5	4.9	111.5	1,402.8	1,284.8

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

United Nations Population Fund
กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ